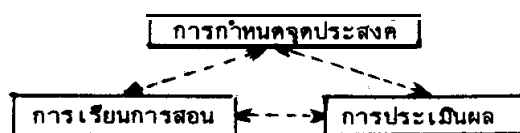

การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนประวัติศาสตร์

ความสำคัญของการประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน (Instructional Process) ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดจุดประสงค์, การเรียนการสอนและการประเมินผล ทั้งสามประการเป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน และมีความสัมพันธ์กันอาจเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

การเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาพฤติกรรมไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของแต่ละวิชา และในชุดการสอนของแต่ละหน่วยหรือหัวข้อเรื่อง (Topics) ซึ่งเป็นตัวกำหนดทิศทางของการเรียนการสอน ส่วนจะได้ผลหรือไม่เพียงใดเป็นเรื่องของการวัดผลและประเมินผล (Measurement & Evaluation) ซึ่งจำเป็นจะต้องอาศัยหลักการและระบบสิ่งสำคัญก็คือการวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการที่ควรจะต้องทำเป็นระยะๆ ตลอดเวลา ทั้งนี้ก็เพื่อจะนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน (Formative Evaluation) คือปรับปรุงตัวผู้เรียนและผู้สอนให้มีสมรรถภาพเหมาะสมยิ่งขึ้น กับเพื่อนำผลจากการทดสอบเป็นรายกระบวนการวิชาไปเพื่อสรุปผลการเรียนการสอน (Summative Evaluation) ของผู้เรียนว่าได้เจริญงอกงามไปมากน้อยเพียงใด ซึ่งเรื่องนี้จะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไปตามลำดับความมุ่งหมายของการประเมินผล

การประเมินผลการเรียนการสอนกระทำโดยมีความมุ่งหมาย ๒ ประการคือ

๑. เพื่อประเมินผลพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าได้เจริญงอกงามไปมากน้อยเพียงใด พร้อมกับนั้นก็จะได้หาทางส่งเสริมให้ดีขึ้น

๒. เพื่อประเมินผลพฤติกรรมการเรียนรู้ในส่วนที่บกพร่องของผู้เรียนว่าเนื่องจากสาเหตุหรือเป็นผลจากอะไรจึงเป็นอุปสรรคต่อการเจริญงอกงามทางการเรียนไม่ให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ สำหรับกระบวนการค้นหาข้อบกพร่อง ย่อมหมายถึงรวมถึงการค้นหาข้อบกพร่องในตัวผู้เรียน ผู้สอนและกระบวนการประเมินผลด้วย

จุดมุ่งหมายของการวัดผล

๑. ถือว่าการวัดผลเป็นกระบวนการที่สัมพันธ์กับกระบวนการเรียนการสอน หรืออาจพูดได้ว่าการทดสอบและวัดผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งในปัจจุบันยึดหลักการสำคัญที่ว่า "สอบไปสอนไป และสอนไปสอบไป"

ดังนั้นการทดสอบและการวัดผลผู้เรียนจึงอยู่ในลักษณะหลายๆแบบและหลายวิธีการกล่าวคือมีทั้งการสอบก่อนเรียน (Pretest) ทดสอบขณะกระทำกิจกรรมการเรียน (Learning Activities) และทดสอบภายหลังเรียน (Post test ด้วยเหตุนี้การทดสอบและวัดผลการเรียนการสอนในปัจจุบันจึงควรมีเหตุผล มีหลักการและเป็นระบบมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม

๒. เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงการตรวจสอบความอันเป็นผลจากการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าได้ประสบความสำเร็จ เจริญงอกงามไปมากน้อยเพียงใด เพื่อผู้สอนจะได้ดำเนินการส่งเสริมให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

๓. มุ่งวัดความสามารถของกรนำไปใช้ ความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน (Achievement) ของผู้เรียนตามความหมายของการประเมินผลการเรียนในปัจจุบันมุ่งที่จะวัดกระบวนการนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ด้านความรู้ ความเข้าใจและสติปัญญา (Cognitive Domain) ด้านทัศนคติและความนึกคิดทางอารมณ์ (Affective Domain) และด้านทักษะและการฝึกปฏิบัติ (Psychomotor Domain) ของผู้เรียนไปใช้ในประสบการณ์ใหม่ได้อย่างถูกต้องมีความสามารถมีเหตุผล และคล่องแคล่วแม่นยำ ซึ่งก็คือความสามารถในการเผชิญกับปัญหาและการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน .ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

๔. เพื่อวินิจฉัยผลการเรียน ดังได้กล่าวแล้วว่าการวัดผลและประเมินผลการเรียนเพื่อวัดระดับความเจริญงอกงามของผู้เรียน หรือเพื่อวัดข้อบกพร่องในประการหลังการวินิจฉัย (Diagnostic) จะช่วยให้ผู้สอนสามารถนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงผู้เรียนทั้งรายบุคคล และกลุ่ม รวมทั้งวิธีการสอนและวิธีการประเมินผลได้ด้วย

๕. วัดเพื่อกระตุ้นหรือเร้าและจูงใจผู้เรียน การวัดผลประการนี้มีจุดมุ่งหมายกระตุ้นหรือเร้า (Stimulate) และจูงใจ (Motivate) ให้ผู้เรียนมีกำลังใจที่จะเรียนหรือเป็นไปเพื่อการพัฒนา (Development) ระบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กล่าวคือสอนไปสอบไป ตีและชมเชย แก้อไข, สอนไปสอบไป..... ดังมีเรื่องไป

๖. สอบเพื่อค้น (To find) และเพื่อการพัฒนา (To Development) การทดสอบที่มีประสิทธิภาพ (Efficiency) ถ้าใช้วัดความสามารถของผู้เรียนบ่อยๆเท่ากับเป็นการทำลายความสามารถและเร้าผู้เรียนให้รู้จักค้นคิดและแสดงความสามารถออกมาได้อย่างฉลาดและแหลมคมในสติปัญญายิ่งขึ้นทุกที

๗. เป็นการทดสอบเพื่อประเมินคุณค่า เป้าประสงค์สำคัญของการประเมินผลในปัจจุบันนอกจากจะกระทำเพื่อสรุปผลการเรียน (Summative Evaluation) และเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (Formative Evaluation) ดังได้กล่าวแล้วแล้วยังมีความมุ่งหมายสำคัญคือการนำสรุปการวัดผลแต่ละครั้ง และหลายๆครั้งไปทำการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าว่าได้ผลสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาของชาติและการพัฒนาประเทศมากน้อยเพียงใด กับมีความจำเป็นจะต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรหรือไม่ ทั้งนี้ก็เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศเป็นส่วนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทรัพยากรกำลังคนให้มีคุณภาพนั่นเอง

ความหมายของการทดสอบ วัดผล และประเมินผล

การทดสอบ (Test) คือ เครื่องมือหรือวิธีการอันมีระบบ (Systematic) ในการตรวจสอบ วัด หรือ เปรียบเทียบพฤติกรรม การเรียนรู้ของผู้เรียนว่าได้ก้าวหน้าหรือพัฒนาไปเพียงใดแค่ไหน การทดสอบมีหลายชนิดแล้วแต่แต่ความมุ่งหมาย (Objective) ลักษณะเนื้อหา (Content & Experience) และขอบเขต (Scope) เช่น Achievement Test, Objective Test, Intelligence Test และ Aptitude Test ฯลฯ สำหรับการทดสอบที่ครูเกี่ยวข้องด้วยมากที่สุดก็คือการทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (Educational Achievement or Achievement Test)

การวัดผล (Measurement) หมายถึงการเปรียบเทียบบางสิ่งบางอย่างหรือผลที่ได้จากการจัดหรือตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียนกับหน่วยหรือเกณฑ์วัด (Criteria) หรือมาตรฐานการวัด (Standard) เพื่อที่จะทราบขนาดในค่านปริมาณ (Quantity) ของสิ่งของหรือผลการเรียนว่าเป็นกี่เท่าของหน่วยวัดหรือมาตรฐานการวัดที่ใช้กันนั้นๆ เช่น ร้อยละ ๗๐% หรือ เกรด A, B, C, D, E, หรือ G, P, F ส่วนในด้านคุณภาพ (Quality) ของสิ่งที่เราประสงค์จะวัด เนื่องจากเราไม่มีเครื่องมือที่จะวัดคุณภาพได้อย่างเที่ยงตรงแน่นอน ดังนั้นเราจึงต้องอาศัยการสังเกต (Observation) และการประมาณเอาจากความรู้สึก

การประเมินผล (Evaluation) หมายถึงการเอาผลที่ได้จากการวัด (Measurement) โดยการทดสอบ (Test) หลายๆ ครั้งทั้งที่ออกมา เป็นตัวเลขร้อยละ, เกรดรวมทั้งคุณภาพและความรู้สึกมาประมวลชี้ขาดในขั้นสรุป (Conclusion) เช่น ในด้านการศึกษาและการสอนก็ได้ทำการจัดลำดับชั้น (Taxonomy) เป็นผลได้-ตก หรือคัดออกในกรณีการสอบแข่งขัน เป็นต้น

ลักษณะการวัดผล

แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. วัดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการปฏิบัติ
๒. วัดผลงานที่ได้รับมอบหมายหรือกำหนด (Assignment) ให้ทำเช่นรายงานการค้นคว้า (Term paper)

หรือโครงการต่างๆ

๓. วัดจากพัฒนาการด้านต่างๆตามความมุ่งหมายของแต่ละวิชา เช่น การเอาใจใส่, ความร่วมมือ, ความสามารถ, การปฏิบัติตามคำแนะนำ, ความคิด, ริเริ่ม, การแสดงออก, เวลาเรียน (Attendance Class) และอื่นๆ

หลักการประเมินผลในปัจจุบัน

การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนในปัจจุบันยึดหลักการสำคัญเป็น ๓ ประการคือ

๑. วัดความสามารถในด้านความคิด ความเข้าใจ และสติปัญญาของผู้เรียน (Cognitive Domain) แยกเป็น

- ๑.๑ เกี่ยวกับความรู้ (Knowledge)
- ๑.๒ เกี่ยวกับความเข้าใจ (Comprehension)
- ๑.๓ เกี่ยวกับการนำไปใช้ (Application)
- ๑.๔ เกี่ยวกับการวิเคราะห์ (Analysis)
- ๑.๕ เกี่ยวกับการสังเคราะห์ (Synthesis)
- ๑.๖ เกี่ยวกับการประเมินผล (Evaluation)

๒. วัดความสามารถในด้านความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ (Affective Domain) ของผู้เรียน

- ๒.๑ เกี่ยวกับการรับรู้ (Receiving or Attending)
- ๒.๒ เกี่ยวกับการตอบสนอง (Responding)
- ๒.๓ เกี่ยวกับการสร้างค่านิยม (Valuing)
- ๒.๔ เกี่ยวกับการจัดรวบรวม (Organization)
- ๒.๕ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะจากค่านิยม (Characterization by a Value or Value Concept)

Concept)

๓. วัดความสามารถในด้านทักษะและการฝึกปฏิบัติ (Psychomotor Domain) ของผู้เรียน

- ๓.๑ เกี่ยวกับทักษะในการเคลื่อนไหวทั้งร่างกาย (Gross Bodily Movements)
- ๓.๒ เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวโดยใช้ประสาทรวมกัน
- ๓.๓ เกี่ยวกับทักษะการสื่อสารโดยใช้ท่าทาง (Non-Verbal Communication)

Behaviors)

- ๓.๔ เกี่ยวกับพฤติกรรมด้านภาษา (Speech Behaviors)

หลักการวัดผล

เช่น เกี่ยวกับการประเมินผลที่มีความเป็นวิทยาศาสตร์ เพราะอาศัยสิ่งมาตรฐานวัดผล

คือ จุดหมายปลายทางหรือเป้าประสงค์ (Goals) ของการเรียนการสอน กับเกณฑ์ (Criteria) ที่ใช้วัดผล หลักการสำหรับเปรียบเทียบคุณภาพ หรือปริมาณการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าได้ เหนือกว่า หรือต่ำกว่า ผลการเรียนรู้วัดผลก็ เช่นกันที่จำเป็นจะต้องอาศัยหลักการหรือเกณฑ์ยึดเพื่อให้ได้ผลที่มีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือในการนำไปใช้เพื่อการประเมินค่าต่อไป หลักการวัดผลที่ดีควรยึดเกณฑ์ ดังนี้

๑. กำหนดจุดมุ่งหมายในการวัดผลให้ชัดเจน
๒. กำหนดเป็นโครงการหรือกระบวนการการวัดผลไว้ล่วงหน้า
๓. การกำหนดจุดมุ่งหมายและจัดทำโครงการวัดผลรายวิชา ควรเป็นการร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจทั้งหลักและวิธีการเพื่อผู้สอนจะได้วัดได้ตรงจุด ส่วนผู้เรียนก็สามารถเตรียมตัวให้เกิดความพร้อม เป็นการล่วงหน้าได้
๔. กำหนดการวัดผลเป็นระยะๆ ตลอดไปของการเรียนการสอน โดยถือว่าการวัดผลเป็นส่วนหนึ่งหรือกระบวนการอันหนึ่งอันเดียวกันกับกระบวนการเรียนการสอน
๕. เลือกใช้เครื่องมือและวิธีการวัดผลที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพแต่ต้องประหยัดและสะดวกในการนำไปใช้
๖. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการและรักที่จะวัดได้ด้วยตนเอง
๗. มีการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
๘. มีการติดตามการวัดผลเพื่อการปรับปรุงแก้ไข และเพื่อพัฒนา

วิธีการวัดผล

แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. วิธีการวัดผลที่ไม่ต้องใช้การทดสอบ (Non - Testing Procedures) ได้แก่

๑.๑ การสังเกต (Observation) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นสิ่งที่คุณสอนสามารถสังเกตได้ (Observable) และอาจบันทึกวิวัฒนาการพฤติกรรมของผู้เรียนจดบันทึกพฤติกรรมเป็นรายบุคคล (Anecdotal Record) โดยสังเกตสิ่งต่อไปนี้

- (๑) การแสดงออก
- (๒) ทัศนคติ
- (๓) อารมณ์
- (๔) ความสนใจ
- (๕) ความสามารถ
- (๖) อื่นๆ

๑.๒ การสัมภาษณ์ (Interview) พฤติกรรมบางอย่างซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ อาจสังเกตได้ไม่ชัดเจนถูกต้องและตรงต่อความเป็นจริง ดังนั้นผู้สอนอ่านเปลี่ยนแปลงมาใช้การสัมภาษณ์ผู้เรียนโดยตรงได้ แนวการสัมภาษณ์อาจเพื่อวัดผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ความคิดสติปัญญา ความนึกคิด ทัศนคติ อารมณ์ และทักษะต่างๆ เช่น การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน เป็นต้น

๑.๓ การใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) การวัดผลโดยใช้แบบสอบถามก็คือการสัมภาษณ์ โดยอาศัยเครื่องมือคือคำถามที่ระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้ประหยัด เวลาในการซักถาม คำตอบที่ได้รับก็อยู่ในขอบเขตของเรื่องที่ต้องการจะรู้และวัด แต่มีข้อสังเกตก็คือ แบบสอบถามจะต้องรัดกุมมีคุณภาพ เรื่องลำดับเรื่อง และชัดเจนในข้อความเพียงพอที่จะไม่ก่อให้เกิดความสับสนใดๆ

๑.๔ การวัดผลงานด้วยตนเองของผู้เรียน ผู้สอนอาจสาธิตและส่งเสริมผู้เรียนให้รู้จักวัดและประเมินผลงานความรู้ความสามารถตลอดจนทักษะและทัศนคติได้ด้วยตนเอง หรืออาจจัดทำเป็นแบบสำรวจประกอบการวัดก็ได้

๑.๕ การวัดทางสังคมมิติ (Sociogram) วิธีการนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมความสัมพันธ์ของผู้เรียน ซึ่งถ้าผู้สอนได้กำหนดเป็นโครงการที่แน่นอนและกระทำอย่างสม่ำเสมอก็จะได้ข้อมูลเพียงพอที่จะบันทึกลงในแผนผังสังคมมิติ ซึ่งจะช่วยให้เห็นความก้าวหน้าของพฤติกรรมทางสังคมของผู้เรียนได้ สำหรับวิธีการก็คือครูตั้งคำถามผู้เรียน เช่น

- (๑) ใครเป็นเพื่อนที่ดีที่สุดในห้องเรียนของเรา?
- (๒) ถ้าเธอได้รับสิทธิให้เปลี่ยนที่นั่งเรียน เธอจะเลือกนั่งกับใคร?
- (๓) ให้บอกชื่อเพื่อนสนิท ๓ คน

หลังจากนั้นครูก็เก็บคำตอบของผู้เรียนทุกคนไปบันทึกลงในแผนผังสังคมมิติ ดังนี้

แผนภูมิแสดงสังคมมิติ

ที่	ผู้ได้รับการ เลือก	กำพล	เกษรา	งามจิตร	จรรยา	ศัพัตน์	พาศิน	สมพงษ์	สกลใส	อรนุช	อำนาจ	หมายเหตุ
๑.	กำพล			✓			✓				✓	๑. ผู้ได้รับเลือกมากที่สุดคือ No. 6
๒.	เกษรา		✓	✓			✓					
๓.	งามจิตร					✓			✓	✓		๒. ผู้ไม่ได้รับเลือกเลยคือ No. 1, 7 ซึ่งควรตรวจสอบ หาข้อมูลและดำเนินการ แก้ไข
๔.	จรรยา		✓				✓		✓			
๕.	ศัพัตน์			✓	✓		✓					
๖.	พาศิน		✓				✓			✓		
๗.	สมพงษ์						✓			✓	✓	
๘.	สกลใส		✓			✓				✓		
๙.	อรนุช		✓			✓			✓			
๑๐.	อำนาจ			✓			✓				✓	
	รวม	๐	๕	๔	๑	๓	๓	๐	๓	๔	๓	
	อันดับคารา	-	๒	๓	๔	๕	๑	-	๕	๓	๕	

๑.๖ การวัดโดยมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) การวัดโดยวิธีประมาณค่าคุณ

สมบัติของผู้เรียนลงในตารางหรือมาตราส่วนประมาณค่าจากน้อยไปหามากเป็นวิธีการที่ได้ผลวิธีหนึ่ง ทั้งยังอาจฝึก
และส่งเสริมผู้เรียนให้รู้จักประเมินคุณสมบัติของตนเองได้ดังตัวอย่าง

แผนภูมิแสดงการวัดโดยมาตราส่วนประมาณค่า

ชื่อ ..... รหัสประจำตัว ..... ชั้น .....

โรงเรียน ..... ชื่อครูประจำชั้น .....

วัดผลเมื่อ ..... ผล .....

ที่	พฤติกรรม	เกณฑ์ประมาณค่า							เกณฑ์ สะสม 70	หมายเหตุ
		F 1	+	-	P 4	+	-	G 7		
๑	การปฏิบัติงาน									F = ต้องปรับปรุง P = พอใช้ G = ดี
๒	ความตั้งใจ									
๓.	ความริเริ่ม									
๔	ความร่วมมือ									
๕.	การปฏิบัติตามคำแนะนำ									
๖	การเป็นคนเชื่อถือได้									
๗	การรู้จักพิจารณาตนเอง									
๘	การควบคุมอารมณ์									
๙	การเคารพในสิทธิผู้อื่น									
๑๐	การร่วมงานในหมู่คณะ									
๑๑	.....									
๑๒	.....									

รวม

ข้อ เสนอแนะ .....

.....

.....

๒. วิธีวัดผลที่ต้องใช้การทดสอบ (Testing Procedures)

แบ่งเป็น ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ

๒.๑ แบบหาคำตอบ (Supply Type) ได้แก่

- (๑) แบบเรียงความ (Essay extended Response)
- (๒) แบบเรียงความจำกัดความยาวหรือเวลา (Essay restricted Response)
- (๓) แบบคำถามสั้นๆ (Short Answer)
- (๔) แบบเติมคำตอบลงในช่องว่าง (Completion)

๒.๒ แบบเลือกคำตอบ (Selection Type) ได้แก่

- (๑) แบบถูกผิด (True - false)
- (๒) แบบจับคู่ (Matching)
- (๓) แบบมีตัวเลือก (Multiple - Choice)

โดยทั่วไปเรานิยมวัดผลโดยใช้การทดสอบแบบเลือกคำตอบ (Selection Type) มากกว่า เพราะสามารถวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนได้มากข้อคำถาม (items) และรายละเอียดพอที่จะครอบคลุมเนื้อหาวิชารวมทั้งประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องสัมพันธ์กับเนื้อหาได้ด้วย พร้อมกับผู้สอนหรือผู้ออกข้อสอบยังสามารถควบคุมการตอบของผู้เรียนให้อยู่ในแนวคำตอบตามความต้องการได้ การตรวจก็สามารถเชื่อถือได้ว่าผู้ตรวจคนใดตรวจก็จะได้คะแนนเท่ากัน เพราะมีข้อเฉลยตายตัว ในกรณีผู้เรียนมีจำนวนมากนับเป็นพันคนขึ้นไปยังสามารถใช้เครื่องตรวจ (Computer) ก็จะทำให้ประหยัดเวลาเป็นอย่างมาก แต่ในขณะที่เดียวกันต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง สำหรับผลสอบแบบนี้ คัดงั้นเปลืองเวลาอย่างมากในการออกข้อสอบให้ได้คุณภาพและประการสำคัญก็คือ ข้อสอบมาตรฐาน (Standardized Test's) จำเป็นจะต้องอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิหรือเชี่ยวชาญจริงเป็นผู้ออกข้อสอบ ซึ่งค่อนข้างจะมีจำกัด สำหรับแบบทดสอบประเภท Supply Type หรือแบบทดสอบอัตนัย (Subjective Test) เรามักจะประสบความยุ่งยากเกี่ยวกับคำตอบเพราะไม่มีขอบเขตจำกัด และต้องเสียเวลาในการตรวจมาก ทั้งผู้ตรวจอาจให้ความยุติธรรมได้ไม่ทั่วถึงขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ อารมณ์และเทคนิคการตรวจของผู้ตรวจ แต่ก็มีข้อดีคือให้ประโยชน์ในด้านการวัดความรู้ทั่วไป การวัดความสามารถในการผสมผสานความรู้และความคิด (Ideas) เข้าด้วยกัน ซึ่งยังสามารถวัดความสามารถในการประเมินความคิดในลักษณะต่างๆของผู้เรียน ได้อย่างกว้างขวางอีกด้วย

คุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดี

๑. มีความเที่ยงตรง (Validity) เป็นคำถามที่สามารถวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและจุดประสงค์อื่นที่ได้ตั้งไว้ ทั้งสามารถใช้ผลการวัด เป็นเกณฑ์การพยากรณ์ (Predictive Validity) ในบางเรื่อง เช่น ผู้สอนได้คะแนนสูงในแขนงวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

(ซึ่งมักจะ เก่งภาษาด้วย) ย่อมสามารถเรียนในชั้นสูงขึ้นและยากขึ้นกว่าเดิม เช่น ชั้นมหาวิทยาลัยได้ดีด้วย

๒. มีความเชื่อมั่นสูง (Reliability) เป็นคำถามที่สามารถวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้แน่นอนไม่เปลี่ยนแปลงทั้งสามารถแปลออกมาเป็นคะแนนดิบ (Raw Score) หรือคะแนน T ได้คงที่

๓. มีอำนาจการจำแนกความแตกต่างได้ดี (Discrimination) คือเป็นคำถามที่สามารถแยกเด็ก เก่ง-อ่อน เด็กเก่ง-อ่อน ออกจากกันได้ตามลำดับชั้น (Taxonomy) และเป็นไปอย่างใกล้เคียงมาตรฐาน

๔. มีความเป็นปรนัย (Objectivity) ไม่จำเป็นต้องเป็นข้อสอบแบบปรนัย ข้อสอบอะไรก็ได้ แต่ต้องมีคุณลักษณะ คือ

๔.๑ คำถามๆ ได้ชัดเจน

๔.๒ ใครตรวจก็ได้คะแนนตรงกัน

๔.๓ มีความชัดเจนในการแปลและเปรียบเทียบคะแนนเป็นอย่างเดียวกัน

๕. มีประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นคำถามที่สามารถวัดผู้เรียนได้จริง ทั้งง่ายต่อการจัดทำ ประหยัดและสะดวกในการนำไปใช้

๖. สามารถวัดได้ลึก (Searching) เป็นคำถามที่สามารถวัดความสามารถในการนำประสบการณ์ความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน หรือขั้นวิเคราะห์วิจารณ์และการประเมินค่าได้เป็นอย่างดี

๗. ให้ความยุติธรรม (Fair) เป็นคำถามที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเดาคำตอบ ทั้งที่เป็นเด็กฉลาดและเด็กเกียจคร้าน

๘. มีความเจาะจงในข้อคำถาม (Definite) เป็นคำถามที่ถามตรงจุดไม่ถามหลายแง่หลายมุม ในข้อเดียวกัน

๙. มีระดับความยากง่ายพอเหมาะ (Difficulty) เป็นคำถามที่สามารถให้คะแนนเฉลี่ยสำหรับผู้เรียนทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ไม่น้อยกว่า ๔๐% ของคะแนนเต็ม

๑๐. มีการจัดลำดับข้ออย่างเหมาะสม เป็นคำถามที่เรียงลำดับจากข้อง่ายไปหายาก ทั้งนี้ก็เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มความพยายามในการตอบขึ้นตอนลำดับแห่งความสามารถของแต่ละคน

หลักและวิธีสร้างคำถามแบบเลือกคำตอบ *

๑. เขียนคำถาม เป็นประโยคสมบูรณ์ ถ้าแต่งคำถามเป็นแบบให้อ่านต่อความก็อ่านได้ความคิดต่อกันคือทุกตัวเลือก

๒. เน้นจุดที่จะถามชัดเจน

๑๑. ขวาล แพร์ตกุล, ศจ.ดร. การเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบ, สำนักงานทดสอบ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ATB, 10-1) หน้า ๔-๕

ก. คำถามโดย

คำถามแบบนี้เป็นคำถามที่ใช้ถามกันอยู่ทั่วไป คือในคำถาม ๑ ข้อ จะแบ่งออกเป็น ๒ ตอนคือ ตอนคำตอบ กับ ตอนตัวเลือก ดังตัวอย่าง

(๐) รัฐมนตรีสภาพสมัยรัชกาลที่ ๕ มีหน้าที่อย่างไร? ก. บริหารราชการแผ่นดิน ข. ทำหน้าที่เป็นสภานิติบัญญัติ ค. ถวายคำปรึกษาเกี่ยวกับราชการส่วนพระองค์ ด. ถวายคำปรึกษาเรื่องราชการแผ่นดินทั่วไป	(๐๐) ขนวนระบัตของสงครามโลกครั้งที่ ๒ คืออะไร? ก. เยอรมันรวมประเทศออสเตรีย ข. เยอรมันรวมประเทศเชคโกสโลวาเกีย ค. เยอรมันบุกโปแลนด์ ง. รัชทายาทออสเตรียถูกลบพระชนม์

ข. แบบตัวเลือกคงที่

ในบางครั้งการออกข้อสอบแบบ "คำถามโดย" นั้น ถ้าต้องใช้ตัวเลือกที่เหมือนกัน หลายๆ คำถาม ก็จะทำให้ผู้สอบเกิดความรำคาญและเบื่อหน่ายต่อการทดสอบ ดังนั้นแทนที่จะใช้ตัวเลือกซ้ำๆ กันในหลายๆ คำถาม เราก็นิยมยกตัวเลือกนั้นมาเป็นตัว constant ข้างบนเสียคราวเดียวแล้วเขียนคำสั่งชี้แจงว่า ให้ได้ตัวเลือกนี้ตอบคำถามตั้งแต่ข้อใดถึงข้อใดตามปรกติแล้ว เราไม่นิยมให้ตั้งคำถามเกิน ๑๐ ข้อ ต่อตัวเลือกที่ยกมา ๑ ครั้ง ดังตัวอย่าง

คำสั่งแจง ให้นักเรียนอ่านข้อความจากข้อ ๑-๖ ว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในรัชกาลใด จาก ก-ง เลือกได้ข้อใดก็ไปขีดตอบในกระดาษคำตอบ

ก. รัชกาลที่ ๑ ข. รัชกาลที่ ๔ ค. รัชกาลที่ ๕ ง. รัชกาลที่ ๖	๑. ทรงแก้ไขกฎหมายเตียรบาลว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์ ๒. เปลี่ยนประเพณีหมอบเฝ้าของขุนนางไทยให้ยืนถวายคำนับ ๓. กำหนดวันสำคัญทางศาสนาเป็นวันสำคัญทางราชการ ๔. เมื่อเสร็จสงครามแล้วได้เชิญพระพุทธสิหิงค์จากเมืองเชียงใหม่มากรุงเทพฯ ๕. ธนาคารแห่งแรกของไทยชื่อแบงค์สยามกัมมาจล ๖. ให้ใช้ปฏิทินตามสุริยคติตามแบบสากล

ค. แบบสร้างสถานการณ์

การสร้างคำถามแบบนี้มีกไม่ค่อยนิยมใช้นักในการออกข้อสอบวิชาประวัติศาสตร์แต่ก็อาจทำ

ได้โดยการยกแผนที่ทางประวัติศาสตร์ขึ้นมาแล้วตั้งคำถามจากแผนที่นั้น เช่น ยกแผนที่การเดินทัพของพระยาตากสินมา ในแผนที่จะมีจุดบอกชื่อจังหวัด แล้วอาจจะตั้งคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดในการเดินทัพของพระยาตากเป็นข้อๆ ไปก็พอทำได้ ^๒

ตัวอย่างข้อสอบวัดพฤติกรรมต่างๆด้านความรู้ความเข้าใจวิชาประวัติศาสตร์ ^๓

ข้อเท็จจริง

๑. เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ พระองค์ทรงเปลี่ยนแปลงขนบธรรมเนียมประเพณีไต่บ้าง

๑. ห้ามราษฎรถวายฎีการ้องทุกข์
๒. เลิกการห้ามคนดูกระบวนเสด็จพระราชดำเนิน
๓. เลิกการถือน้ำพิพัฒน์สัตยา
๔. ไม่ทรงอนุญาตให้ชาวต่างประเทศเข้าร่วมเฝ้าในพระราชพิธี

(ข้อสอบประจำปี ๒๕๑๖)

๒. ความสัญญาบาวริง คำว่า "คนในบังคับอังกฤษ" หมายถึงบุคคลใด

๑. ชาวอังกฤษโดยเฉพาะ
๒. ชาวอังกฤษและคนในเมืองขึ้นของอังกฤษ
๓. คนไทยที่จดทะเบียนเป็นคนในบังคับอังกฤษ
๔. บุคคลที่จดทะเบียน ณ สถานกงสุลอังกฤษ

(ข้อสอบประจำปี ๒๕๑๖)

๓. มีการเปลี่ยนแปลงระบบการเก็บภาษีอากรอย่างสำคัญ ทำให้เกิดระบบเจ้าภาษีนายอากร ในสมัยรัชกาลที่ ๓ ระบบเจ้าภาษีนายอากรดังกล่าวหมายถึงอะไร

๑. วิธีเก็บภาษีอากรของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญเป็นธรรมแก่ราษฎรที่สุด
๒. วิธีเก็บภาษีอากรที่สามารถส่งเงินเข้าพระคลังไต้ที่สุด
๓. วิธีเก็บภาษีอากรซึ่งให้เอกชนประมูลรับเหมาผูกขาดไปจัดการเรียกเก็บเอาจากราษฎรเอง
๔. วิธีเก็บภาษีอากรที่รัฐบาลผูกขาดทั้งหมด

(ข้อสอบประจำปี ๒๕๑๖)

๒. เดือนใจ เศรษฐลักโก, "ลารวัดผลและประเมินผลการสอนประวัติศาสตร์" ใน ระเบียบวิธีสอนประวัติศาสตร์, เรื่องเดิม หน้า ๖๗-๖๘

๓. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

ความคิดรวบยอด

๑. พระมหากษัตริย์สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ที่ทรงเป็นศิลปินทางวรรณคดี คณิตศาสตร์ และวิจิตรศิลป์ คือรัชการใด
  ๑. รัชกาลที่ ๒
  ๒. รัชกาลที่ ๓
  ๓. รัชกาลที่ ๔
  ๔. รัชกาลที่ ๕

(ข้อสอบประจำปี ๒๕๑๖)
๒. การแต่งงานของคนไทยนับแต่การสู่ขอจนถึงการจดทะเบียน เป็นเรื่องสืบเนื่องมาจากอะไร
  ๑. ประเพณีเดิมซึ่งเป็นของไทยแท้
  ๒. สิทธิพลของศาสนา
  ๓. อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก
  ๔. การปรับปรุงจากข้อ ๑, ๒ และ ๓

(ข้อสอบประจำปี ๒๕๑๖)

สรุปสาระสำคัญ

๑. สาระสำคัญในการเจรจาทางการทูตระหว่างไทยกับบาวริง ใน พ.ศ. ๒๓๔๘ และ ๒๓๔๘ ทำให้ไทยเราเริ่มเสียเปรียบในด้านใด
  ๑. ภาษีขาเข้าและสิทธิสภาพนอกอาณาเขต
  ๒. พรมแดนระหว่างไทยกับอาณานิคมของอังกฤษ
  ๓. การผูกขาดสินค้าขาเข้าของอังกฤษ
  ๔. การนับถือศาสนาของคนไทย
๒. พวกสอนศาสนาที่เข้ามาเผยแพร่คริสต์ศาสนาในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นั้น นอกจากจะเผยแพร่ศาสนาแล้ว ท่านผู้มีนามต่อไปนี้คือ หมอบลัดเลและหมอยักษ์สัน ได้ทำคุณประโยชน์แก่ประเทศไทยในด้านใดที่เหมือนกัน
  ๑. การแพทย์
  ๒. การพิมพ์
  ๓. การสอนภาษาอังกฤษ
  ๔. การค้นคว้าเรื่องชนชาติไทย

ข้อความ

๑. ข้อความที่ไทยทำสัญญากับร้อยเอกเฮนรี เบอร์นี ชุดอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๔ มีใจความว่า "ไทยอนุญาตให้ (คู่สัญญา) จะซื้อขายสิ่งใดก็ได้ เว้นแต่ห้างส่งข้าวออกนอกประเทศและเครื่องศัสตราวุธต่างๆ นั้น จะขายได้แต่กับรัฐบาล ภาษีทั้งปวงยกเล็ก เก็บแต่ค่าปากเรือ" หมายความว่าอะไร

๑. ไทยต้องทำสัญญาเสียเปรียบเพราะอังกฤษไม่ยอมให้ไทยส่งข้าว ออกนอกประเทศ
๒. ไทยทำสัญญานี้นับว่าได้เปรียบอังกฤษ เพราะรัฐบาลไทยผูกขาดการค้าขายสินค้าทุกชนิด
๓. สัญญาฉบับนี้นับว่าเป็นการยุติธรรมพอสมควรสำหรับไทย เพราะสามารถสงวนสิทธิบางอย่าง สำหรับการค้าขายสินค้าสำคัญได้
๔. สัญญาฉบับนี้นับว่าไทยได้เปรียบในเรื่องการเก็บภาษีขาเข้า

๒. การพิจารณาบรรจขาวต่างประเทศเข้าเป็นที่ปรึกษาในกระทรวงต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น ทรงพิจารณาฝรั่งชาติต่างๆ เพื่อเป็นการถ่วงอำนาจ แต่สำหรับกระทรวงการต่างประเทศนั้น ทรงเลือกแต่เฉพาะชาวต่างประเทศที่ได้มีทางได้ทางเสียในทางอาณาเขตที่เกี่ยวข้องกับเรา และทรงเลือก ดร.ฟรานซิส บี แลย์ ชาวอเมริกัน เพราะเหตุใด

๑. อเมริกาได้มีผลประโยชน์กับประเทศเพื่อนบ้านของเรา ถ้าเลือกฝรั่งชาติอื่นๆ เป็นที่ปรึกษาอาจทำให้เราเสียผลประโยชน์ในการเจรจาเรื่องพรมแดนได้
๒. อเมริกาเป็นประเทศมหาอำนาจและเป็นที่ยอมรับแก่ฝรั่งชาติตะวันตกทุกชาติ
๓. ประธานาธิบดีอเมริกันในยุคนั้น เกี่ยวข้องเป็นญาติกับ ดร.ฟรานซิส บี แลย์
๔. ดร.ฟรานซิส บี แลย์ เป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องกฎหมายระหว่างประเทศอย่างยิ่ง

วิเคราะห์

๑. เหตุผลใดที่สำคัญที่สุดของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวในการตัดสินใจให้ไปช่วยอังกฤษรบพม่า ใน พ.ศ. ๒๓๖๗

๑. ไทยต้องการเป็นไมตรีกับอังกฤษ
๒. พม่าติดบองร้ายหมายจะตีไทยอยู่เสมอ
๓. อังกฤษจะยกแคว้นฮัสสัม มณีประ และยะไข่ ให้ไทย
๔. ไทยอยากจะได้เมืองย่างกุ้ง มะริด ทวาย และตะนาวศรี

(ข้อสอบประจำปี ๒๕๑๗)

๒. เหตุใดจึงถือว่า พ.ศ. ๒๔๔๑ เป็นปีที่สำคัญสำหรับการศาลของไทยเป็นอย่างมาก

๑. เพราะไทยขอร้องให้ที่ประชุมสันนิบาตชาติยกเลิกสัญญาไม่เป็นธรรม เรื่องสิทธิสภาพนอกอาณาเขต

๒. เพราะ ดร.ฟรานซิส บี แลร์ เจรณาแก้สัญญาระหว่างไทยกับต่างประเทศได้สำเร็จ
๓. เพราะประเทศไทยมีประมวลกฎหมายเป็นระเบียบอันดีครบถ้วน เป็นครั้งแรก
๔. เพราะประเทศไทยมีประมวลกฎหมายครบ และประกาศใช้แล้วถึง ๕ ปี

(ข้อสอบประจำปี ๒๕๑๗)

๓. ข้อความใดที่เป็น เหตุผลสำคัญที่สุดที่ทำให้พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงชวนชวายน ในเรื่องการศึกษ ภาษา และวิชาการของฝรั่ง ทั้งสำหรับพระองค์เองและข้าราชการ

๑. เพราะพระองค์ทรงพยายามจะจัดระเบียบและวางระบบเศรษฐกิจสังคมในรูปแบบใหม่
๒. เพราะพระองค์ทรงเล็งเห็นว่า ไทยควรจะมีการเปลี่ยนแปลงการศึกษาขนบประเพณี ต่างๆ ตามอารยธรรมตะวันตก
๓. เพราะพระองค์ทรงตระหนักดีว่า วิชาการสมัยใหม่ต่างๆ นั้น เป็นประโยชน์และจำเป็นต้องเรียนรู้
๔. เพราะพระองค์ทรงตระหนักถึงภัยและอิทธิพลทางการเมืองของมหาอำนาจตะวันตก จึงควรที่จะศึกษาเพื่อใช้ในการปกครองบ้านเมืองให้รอดพ้นจากการตกเป็นเมืองขึ้น ของ ประเทศมหาอำนาจต่างๆ

(ข้อสอบประจำปี ๒๕๑๗)

ประเมินค่า

๑. ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ ตอนต้น ไทยรักษาความเป็นกลางอย่างเคร่งครัดแต่มาตอน หลังรัชการที่ ๖ ทรงเลือกประกาศสงครามกับเยอรมัน ทั้งที่มิได้มีเรื่องขัดแย้งกับเยอรมันแต่ประการใด การตัดสินใจพระทัยของรัชการที่ ๖ ในครั้งนั้น เป็นการสมควรหรือไม่

๑. ไม่สมควรเป็นอย่างยิ่ง เพราะไทยไม่ควรซ้ำเติมเยอรมันในระยะนั้นเป็นเวลาที่ฝ่าย เยอรมัน เสียเปรียบฝ่ายสัมพันธมิตรอย่างมากมาย
๒. สมควรเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นโอกาสอันดีที่ไทยจะได้แสดงฝีมือการรบให้ประจักษ์แก่ ชาวโลก
๓. ไม่สมควรเป็นอย่างยิ่ง เพราะในระยะนั้นการเศรษฐกิจของประเทศเรายังไม่ดีพอที่จะ ไปทำสงครามกับต่างประเทศได้
๔. สมควรเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นโอกาสอันดีที่จะยกฐานะของประเทศเราให้เท่าเทียม กับนานาประเทศได้

๒. การที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพิจารณาเห็นว่า การทำสัญญากับอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๔ นั้น นับว่าเป็นสัญญาที่ไทยเสียเปรียบหลายประการ แต่ก็ทรงยอมทำสัญญาเช่นนี้กับฝรั่งชาติอื่นฯ

อีกหลายชาติ พระราชวินิจฉัยดังกล่าวนี้เป็นการถูกต้องหรือไม่

๑. ไม่ถูกต้อง ไทยควรจะยอมทำสัญญาเสียเปรียบกับอังกฤษเพียงชาติเดียวเท่านั้น เพราะในขณะนั้นอังกฤษมีอำนาจทางทะเลและวันออกมากที่สุด
๒. ไม่ถูกต้อง เพราะการที่ไทยยอมทำสัญญาเสียเปรียบกับฝรั่งเศสอื่น ๆ นั้น เท่ากับไทยยอมตกเป็นเมืองขึ้นของทุกชาติ
๓. ถูกต้อง เพราะเป็นการถ่วงอำนาจของประเทศมหาอำนาจต่างๆทำให้ไทยรอดพ้นจากการตกเป็นเมืองขึ้นของชาติใดได้
๔. ถูกต้อง เพราะสัญญาเหล่านี้เปิดโอกาสให้ไทยได้ทำการค้าขายกับทุกชาติได้โดยเสรี

ตัวอย่าง

โรงเรียนมัธยมสาธิตรามคำแหง

การทดสอบกลางภาคเรียนที่ ๑

ปีการศึกษา ๒๕๑๔

หมวดวิชาสังคมศึกษา สค. ๓๖๑ (ประวัติศาสตร์ไทย) สอบวันที่ ..... สิงหาคม ๒๕๑๔

ชื่อ ..... เลขประจำตัว ..... โทมม .....

คำชี้แจง ... จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด เพียงคำตอบเดียว แล้วเขียนเครื่องหมายลงในกระดาษคำตอบ (ข้อสอบปรนัยมีทั้งหมด ๒๐ ข้อ)

.....

๑. ภายหลังที่ตีกรุงศรีอยุธยาใน พ.ศ. ๒๓๑๐ ได้แล้วมีเหตุผลข้อใดที่ทำให้พม่าต้องรวบรวมไพร่พลกลับคืนจากไซยะแล้วยกกองทัพกลับ
  - ก. รวบรวมไพร่พลกลับคืนแล้ว
  - ข. กรุงศรีอยุธยาเสียหายมากจนทหารพม่าหาที่พักได้ยาก
  - ค. กลัวจะถูกทหารกองโจรฝ่ายไทยรบกวน
  - ง. พระเจ้าแผ่นดินพม่ากำชับให้รับยกทัพกลับเมื่อเสร็จศึก
  - จ. พระเจ้าแผ่นดินพม่าเปิดโอกาสให้ฝ่ายไทยตั้งตัวเป็นใหญ่
๒. เพราะเหตุใด พระยาวชิรปราการ (พระยาตากสิน) จึงพาทหารตีฝ่าวงล้อมพม่าออกจากกรุงศรีฯ
  - ก. เป็หน้ายสงคราม
  - ข. น้อยใจที่ถูกพระเจ้าเอกทัศลงโทษ เพราะยิงปืนโดยไม่ได้รับอนุญาต
  - ค. เห็นว่าสถานการณ์ทางการเมืองไทยขณะนั้นไม่อยู่ในวิสัยที่จะสู้รบต่อไปได้
  - ง. พระเจ้าเอกทัศลงโทษขับไล่ให้ออกจากกรุงศรีอยุธยา

- ข. พม่ารุกหนักจนฝ่ายไทยด้านทานไม้ไหว
๓. ปัจจัยที่ทำให้พระยาตากสินมุ่งไปยึดจันทบุรีเป็นฐานทัพที่มั่นคงคืออะไร
- ก. จันทบุรีอุดมสมบูรณ์
- ข. กำลังทหารไทยไปชุมนุมกันมากที่จันทบุรียอมทำให้สามารถตั้งตัวได้เร็ว
- ค. พระยาจันทบุรีให้คำมั่นสัญญาว่าจะพาทหารเข้าไปเป็นพวก
- ง. จันทบุรีมีเรือสินค้าชาวต่างประเทศมาก
- จ. ไม่มีคำตอบที่ถูกต้อง
๗. ผลของการสงครามระหว่างไทยกับพม่าที่บางแก้วและ เขาชะงุ้มคือข้อใด
- ก. เสมอกัน
- ข. พม่าชนะไทยและได้ดินแดนเพิ่ม
- ค. ไทยชนะพม่า และพม่าแตกกระจัดกระจาย
- ง. ไทยชนะพม่า และทำให้ไทยหายหวาดกลัวพม่า
- จ. พม่าชนะไทย และทำให้คนไทยหวาดกลัวพม่ายิ่งขึ้น
๘. สงครามระหว่างพม่ากับไทยครั้งใดที่แสดงให้เห็นความสามารถในฐานะนักรบของพระเจ้าตากสิน
- ก.ศึกบางกุ้ง
- ข.ศึกเชียงใหม่
- ค.ศึกอแซหัวนกี
- ง.ศึกอามะลอกหัวน
- จ.ศึกบางแก้ว และเขาชะงุ้ม
๑๐. ศึกเชียงใหม่ครั้งที่ ๒ ในสมัยสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีไทยชนะพม่าเพราะ
- ก.พม่ากำลังน้อยกว่า
- ข.ไทยใช้ยุทธวิธีลอบโจมตี
- ค.เป็นการรวบรวมกำลังของไทยทุกฝ่าย
- ง.พระเจ้าแผ่นดินพม่าไม่ให้มาบัญชาการรบเอง
- จ.ไทยเพิ่งชนะศึกพม่าทำให้มีกำลังใจในการรบ
๑๓. ข้อใดที่ไม่ใช่ผลของการทำสงครามระหว่างไทย กับลาว
- ก.ไทยได้ดินแดนเพิ่มเติม
- ข.ไทยได้พระแก้วมรกตและพระบาง
- ค.เจ้าพระยาจักรีได้เลื่อนยศเป็นสมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก

- ง. ไทยได้กำลังคนคือกวาดตองเขลยเข้ามาไว้ที่หัวเมืองชั้นใน
- จ. รัชกาลที่ ๑ ทรงอัญเชิญพระแก้วมรกตจากเวียงจันทร์มาประดิษฐาน ณ.กรุงเทพฯ
๑๖. จุดประสงค์ใหญ่ของฝ่ายไทยในการทำสงครามกับเขมร ในสมัยกรุงธนบุรีและในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น คืออะไร
- ก. ต้องการเจलय
- ข. ต้องการให้เขมรมาอยู่ในอำนาจของไทย
- ค. ต้องการสร้างความมั่นคงให้กับไทยทางทิศตะวันออก
- ง. เจ็บใจเขมรที่ชอบเข้ามาสบทำร้ายตามชายแดนไทย
- จ. ต้องการผนวกดินแดน เขมร เข้ากับราชอาณาจักรไทย
๑๗. การศึกษาประวัติศาสตร์ในสมัยตอนปลายกรุงธนบุรี ทำให้เราได้ข้อคิดเกี่ยวกับประเด็นที่ว่า "พระเจ้าตากสินมหาราช ทรงพระสติเฟื่องเพื่อนจริงหรือไม่" ว่าอย่างไร
- ก. เป็นความจริง
- ข. ไม่เป็นความจริง
- ค. ยังหาข้อยุติไม่ได้
- ง. หลักฐานที่พบให้คำตอบในเรื่องนี้ชัดเจนแล้ว
- จ. นักประวัติศาสตร์ไม่สนใจในประเด็นนี้แล้ว
๑๘. ดินแดนส่วนที่เป็นที่ตั้งของชนชาติมอญ และเขมรลักษณะคล้ายคลึงด้วยเหตุผลประการใด
- ก. เป็นดินแดนที่ต่างก็มีทางออกสู่ทะเล
- ข. เป็นดินแดนกันชนระหว่างประเทศใหญ่
- ค. เป็นดินแดนที่ต่างก็เคยเป็นประเทศราชของทั้งไทยและพม่า
- ง. เป็นดินแดนที่เคยตกเป็นประเทศราชของไทยและมอญ
- จ. ไม่มีคำตอบที่ถูกต้อง

ข้อสอบอัตนัย ให้นักเรียนเลือกตอบเพียง ๒ ข้อ

๑. จงอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศในสมัยกรุงธนบุรีมาพอเข้าใจและได้แสดงความคิดเห็นประกอบเป็นบ้างเรื่อง บางประการ พร้อมกับยกหลักฐานทางประวัติศาสตร์สนับสนุนเพื่อให้เห็นจริงด้วย
๒. มีผู้กล่าวเกี่ยวกับการทำยุทธสงครามระหว่างไทยกับพม่า เมื่อ พ.ศ. ๒๓๑๐ ไว้ว่า
- ก. พม่าไม่มีเจตนาจะทำสงครามกับไทยเป็นแต่กองลาดตระเวนของพม่าตามชายแดนไทยพบว่าเตรียมการป้องกันรักษาดินแดนของฝ่ายไทยอ่อนแอมาก จึงรุกรานเข้ามาตีกรุงศรีอยุธยาได้

ข. พม่าทำการเผาผลาญกรุงศรีอยุธยาทำลายชีวิตคนไทยในทุกๆด้าน รวมทั้งจับตัวไปเป็นเชลย จนยังความเสียหายอย่างยับเยินให้แก่ฝ่ายไทย เป็นเจตนาของพม่าที่จะทำลายไทยให้ยับเยินจนไม่อาจกลับไปเป็นคู่แข่งที่น่าเกรงขามในลุ่มน้ำเจ้าพระยาอีกต่อไป

นักเรียนเห็นด้วยกับคำกล่าวข้างต้นหรือไม่ จงแสดงความคิดเห็นพร้อมยกเรื่องราวและหลักฐานทางประวัติศาสตร์สนับสนุนคำตอบมาให้เห็นจริง

๓. เมื่อกล่าวถึงสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี เรามักจะนึกถึงเรื่องที่พระองค์ทรงกู้เอกราชของชาติไว้ได้เท่านั้น แต่สิ่งหนึ่งที่พระองค์ประสบนั้นคือปัญหาความอดอยากขาดแคลนของราษฎร ปัญหาการเศรษฐกิจ ตลอดจนการชักชวนราษฎรให้อพยพ กลับเข้ามาตั้งบ้านเรือน นักเรียนมีความเห็นอย่างไร และพระองค์ทรงใช้วิธีการใดแก้ปัญหาเหล่านี้และทำให้เกิดผลดี ผลเสียอย่างไร จงอธิบาย

๔. จงกล่าวถึงการปกครองในสมัย รัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ มาโดยละเอียด